

Rehabilitering

22 april 2016

Leg Fysioterapeut Saffran
Möller

Rehabilitering

"Insatser ska bidra till att en person med förvärvad funktionsnedsättning, Utifrån dennes behov och förutsättningar, återvinna eller bibehålla bästa möjliga funktionsförmåga samt skapa goda villkor för ett självständigt liv och ett aktivt deltagande i samhällslivet"

"Tidiga, samordnade och allsidiga insatser från olika kompetensområden och verksamheter"

- Medicinsk
- Pedagogisk
- Psykologisk
- Social
- Teknisk art

Rehabilitering

- Målinriktad
- Enskildes inflytande - planering, genomförande, uppföljning
- Insatserna fortsätter så länge individens behov kvarstår

Rehabilitering

Ur ett fysioterapeutisk perspektiv

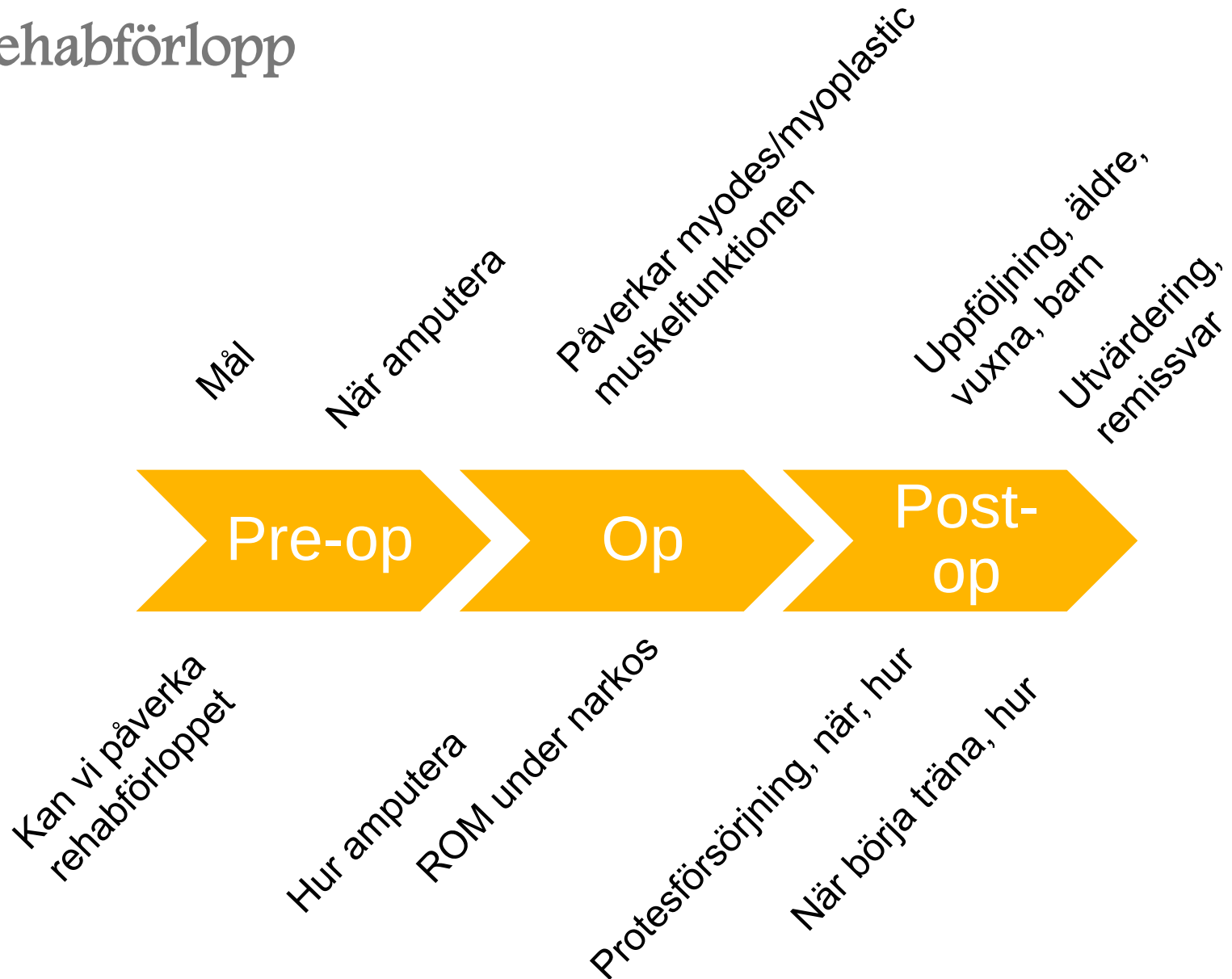
22 april 2016

Leg Fysioterapeut Saffran
Möller

Kliniska erfarenheter och frågeställningar

Rehabförlopp

Mål

- Uppföljning av resultat och insatser utifrån satta mål - individnivå (socialstyrelsen.se)
- I interaktion med klienten
 - Specifika hälsofrämjande, förebyggande, behandlande och rehabiliterande interventioner (Fysioterapiprocessen)
- Övergripande mål och delmål
- Kroppsfunktioner, aktiviteter/delaktighet, omgivningsfaktorer (ICF)
- Mätbara, tidsatta
- Grund för planering av interventioner - kriterier för utvärdering av resultat.

Läkare 1
Sjuksköterska 1

Läkare 2
Fysioterapeut 1
Sjuksköterska 2

Läkare 3
Fysioterapeut 2
Ortopedingenjör 1
Arbetsterapeut 1

När amputera?

- 1915 Queen Mary's Hospital for the Limbless, Roehampton
 - Physicians and prosthetists were brought together with the patient.
- II världskriget
 - Tyskt rehabprogram - physical therapy, sports therapy and job placement

"Successful prosthetic fitting in the geriatric population has not changed significantly over 40 years" (Fletcher et al, 2002)

När amputera?

- När alternativet är värre
- Eller när alternativet är bättre?

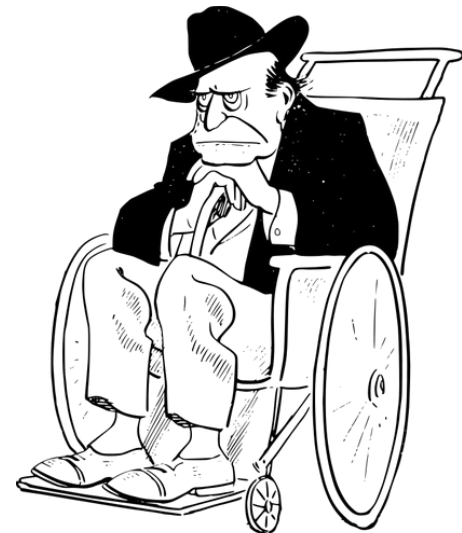
När amputera?

Uppdelning i grupper kan reducera kostnader

- Pre-op stark, ofta traumatiskt amputerad, förväntad lång överlevnad
 - Vuxna
 - Barn
- Pre-op medicinskt svag, äldre
 - Förväntad protesförsörjning
 - Ej aktuell för protesförsörjning

Kan vi påverka rehabförloppet?

- Pre-op mobilitet!
 - Prosthetic use
 - Non-ambulatory before amputation OR 9
 - Above knee amputation OR 4.4
 - Age > 60 years OR 2.7
- Pre-op träning
 - Förhindra nedsatt funktion
 - Förbereda övningar relaterade till protes
- Pre-op info

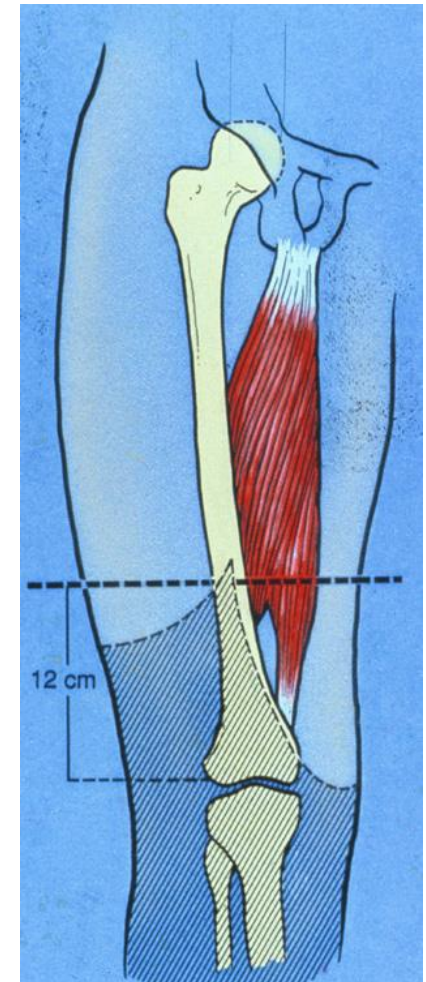
Kan vi påverka rehabförloppet?

Bättre protesfunktion då rehabilitering sker på någon form av rehabklinik/gåskola

Hur amputera?

- Femurs alignment - 9° adduktion
- Distal 1/3 amputation results of 70% loss of adduction moment
- Erfarenhet ger bästa resultat!

ROM

- Pre-op ROM?
- Under narkos?

Post-op

- Tidig mobilisering
- Rigida förband förhindrar kontraktur och ödem
- Kompressionsbehandling minskar ödem och formar stump

Schoppen, et al, 2003

Liner vs lina

Post-op

- Temporärprotes
 - Ledad knäled vs oledad (ingen sig skillnad) (Barnett et al, 2009)
 - Tidig mobilisering vid oläkta sår (Van Ross et al, 2004)
- Val av komponenter
 - Sätter vi förutsättningarna för resten av livet?
 - Riktlinjer, stora skillnader i Sverige!

Val av komponenter

- Aktivitet, funktion och behovsbaserat?
 - Fallrisk
 - Styrka
 - Balans
 - Rädsla
 - Motivation.....

CLINICAL CHALLENGES

Fear of falling

- 52% of the amputees have been falling, the latest 12 month.
- 30% of the elder population av been falling, the latest 12 month.
- Prediktorer
 - Transfemoral amputee
 - Pain
 - Stump and/soccet problems

“The outcome of the reported fear is that individuals tend to avoid participation in activity” (Miller, 2001)

Val av komponenter

- Äldre, de med störst behov får de mest avancerade produkterna?
- Skapa stabilitet via "stabil" protes eller muskulatur?
- Låst, Ledad automatiskt justerande? Bra för vem?

Val av komponenter

Traditionell protesfot till barn?

Val av komponenter

Traditionell protesfot till barn?

När hur träna?

- Tidig rehabilitering
 - Optimal post-operativ behandling!
 - Pre-smärtlindring
 - Nutrition
 - Team
- "Every additional 15 minutes of daily physical activation up to 100 minutes per day resulted in a further 4% decrease in mortality from any cause"
- Intensitet

En av världens 15 mest betydelsefulla fysioterapistudier genom tiderna

PEDro – the Physiotherapy Evidence Datab

Tre månaders **högintensiv** träning - bättre balans, styrka och gångförmåga. Träningsprogrammet visade sig vara lika tillämbart för personer med demens som för personer utan demens

- 190 personer
- Mean 85år
- Intensiv 8-10 reps max RM
- Minst 2 benstyrka + 2 balansövningar
- 2-3 dgr/vecka i 3 månader

När hur träna?

- Målet att klara gå med protes eller återgå till ett aktivt liv?
- Träning i förhållande till
 - Äldre
 - Förväntad protesförsörjning
 - Ej aktuell för protesförsörjning
 - Vuxna
 - Var i livet?
 - Resistive gait training
 - Core
 - höftstyrka
 - barn
- Träning, gångträning utifrån komponent?

Uppföljning

- Utifrån uppsatta mål?
- Olika för
 - äldre
 - Vuxna
 - Barn
- Olika beroende på var i landet?
- Utifrån mätningar?

Utvärderingsinstrument

• AMP	PLUS_M
• FIM	Q-TFA
• PSFS	Socket comfort score
• LCI	TAPES
• EQ-5D 5 level	Four step square test
• TUG	SAI
• ABC	Fear of falling
• Bergs Balans	Motivation
• Standing on one leg	
• Self-efficacy	

Remissvar?

"Brister i kommunikationen är en av de vanligaste orsakerna till vårdskador"

modell för överföring av muntliga budskap

checklista för remisshantering – en viktig form för skriftlig kommunikation i
vården

- Verksamhetschefen är ansvarig för att se till att säkra rutiner för remisshantering finns i verksamheten
- Bevaka att remissvar kommer in respektive skickas ut inom rimlig tid.
- Agera om remissvar uteblir.
- Se till att inkomna remissvar vidarebefordras till rätt person.
- Bevaka att inkomna remissvar lett till en adekvat åtgärd.
- Lägg särskild vikt vid rutiner för att hantera remissvar gällande patienter som inte längre vårdas inom verksamheten.
- Registrera till slut remissen som åtgärdad

www.gaskoledagarna.se 7-8 september

Jönköping

Amputee camp 10-12 Juni Göteborg

Tack för er uppmärksamhet!

Saffran Möller Msc
saffran.moller@ju.se

JÖNKÖPING UNIVERSITY

School of Health and Welfare